

Faiq Ələkbərli
*AMEA Fəlsəfə
İnstitutunun
aparıcı elmi işçisi,
dosent, fəlsəfə üzrə
fəlsəfə doktoru*

III Yazı

Əslində müharibə gətirdiyi bir zamanda müvəqqəti "atəşkəs" hansı ad daşıyarsa daşsın, çox önəmli deyil. Bundan öncəki iki yazımızda da dəfələrlə qeyd etdik 27 sentyabr 2020-ci il tarixi Azərbaycan xalqının taleyində yeni bir mərhələdir; işğal altında olan torpaqlarımızı nəyin bahasına olursa olsun azad etmək üçün bir QURTULUŞ savaşıdır. Bu anlamda 27 sentyabrdan sonra elan edilmiş "humanitar atəşkəs"lər bu prosesi müəyyən qədər ləngidə bilər, ancaq əslə qarşısına ala bilməzdi. Bu baxımdan 23 oktyabra qədər İran adlanan ölkə ilə dövlət sərhədlərini bərpa edən Azərbaycan üçün bu dəfə əsas hədəf Ermənistanla eyni vəziyyəti ortaya qoymaq idi. Yəni Azərbaycan ordusunun qarşısında bir hədəf qalırdı Ermənistanla da dövlət sərhədlərini bərpa etmək və öz sərhədləri daxilindəki bütün erməni terrorçularını və yandaşlarını təmizləmək! Bu prosesdə də hansı dövlətlərin Azərbaycanla çiyin-çiyinə, hansı dövlətlərin isə düşmən olduğu Azərbaycan xalqına əsasən bellidir. 23 oktyabrda yazırdıq: "Ən azı 30 illik təcrübəyə əsasən Azərbaycan xalqı yaxşı bilir, hansı dövlətlər onun dostu, hansı dövlətlər də düşməndir. 27 sentyabrda başlayan Vətən müharibəsi hər şeyi bir daha ortaya qoydu". Əlbəttə, Vətən müharibəsində tək millət (TÜRK) iki dövlət (Azərbaycan+Türkiyə) kimi Türkiyənin yanımızda olması təbii idi: "Azərbaycan Türkiyə, Türkiyə Azərbaycan deməkdir! Bu gerçəyi, heç bir qüvvə dəyişə bilməz! Hələ, qarşıda çox yaxşı şeylər olacaq!". Həmin günün axşamı Qubadlı rayonunun dörd kəndinin işğaldan azad olması Qələbə yürüşünün davamı idi.

24 oktyabr səhəri artıq Qubadlı şəhərinin tezliklə azad olunmasını gözləyirdik: "Bu gün Qubadlımızdan gələcək xeyirli bir xəbər, bizləri Laçınımıza daha da yaxınlaşdıracaq. Uca Tanrım əsgərlərimizi qorusun! Yaşasın Azərbaycan ordusu!". Yaxud da: "Böyük ölçüdə Azərbaycan əsgəri düşmənin, yəni erməni terrorçularının belini qırıb. Laçın koridoruna Azərbaycan bayrağının sancılmasına çox az qaldı. Yaşasın Azərbaycan ordusu!", "Azərbaycan ordusunun qarşısında dayanan ilk vəzifə dövlət sərhədlərimizin bərpasıdır. İran adlanan ölkə ilə bu məsələ bitib. Terrorçu Ermənistanla da sərhədimizin bərpası məsələsi bitmək üzərədir. Yaşasın Azərbaycan ordusu!". Həmin gün İran adlanan ölkənin ikiüzlü-lüyünə də sözümüzü deyirdik: "Azərbaycan ordusunun Qarabağ-

dakı zəfərli yürüşü, Molla-Fars rejiminin yuxusuna haram qatıb. Quzey Azərbaycanla sərhəd bölgələrə tank-top gətirmiş. Ey qafillər, unutmayın! Sizin öhdənizdən gələcək şir kimi Güney Azərbaycan türkləri var!".

25 oktyabrda yenə də dualarımız, alqışlarımız Azərbaycan əsgəri ilə bağlı idi: "Bugünkü dualarımız da, yalnız və yalnız Azərbaycan əsgərinədir. Onlar bizim hər şeyimizdir. Uludan ulu Tanrım! Azərbaycan ordusunu bu şərəfli yolda müzəffər eylesin!". Həmin gün Fransanın bir qrup millət vəkili İrəvana gedərək onlara dəstək verməsinə də etirazımızı ifadə edirdik: "Bu gün fransız deputatlar Ermənistanla şou göstərirlər. Fransa ATƏT Minsk Qrupunun həmsədri ola bilməz. Rədd

ucadır. Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Şübhəsiz, Ttürkün oyanışı çox şeyi dəyişməlidir: "Türkün dirilişi, Türkün oyanışı dünyada zülmün, əxlaqsızlığın sonu ədalətin və insanlığın zəfəri olacaqdır!". Yaxud da: "Türkiyəmizin dünyanın ən güclü dövləti olması, yalnız tarixi zərurət, ədalətin bərpası deyil! Ən əsası Bütöv Azərbaycanla bir millət –TÜRK olmasıdır. Biz bizə yetərliz!".

28 oktyabrda da Qələbə ruhu və əsgərlərimizə dualarla günümüze başladığına, ancaq əvvəlcə İran adlanan ölkənin ikiüzlü əməllərinə etiraz etməli olduq. Çünki Molla-Fars rejimi dolayısıyla Azərbaycanın işğaldan azad etdiyi ərazilərdə, guya hansısa terrorçu təfkiçi qrupların olduğunu iddia

və Qubadlının bəzi kəndlərinin işğaldan azad olunması idi.

29 oktyabr Türkiyənin Cümhuriyyət günündə də dualarımız həm Türkiyə, həm də Azərbaycanla bağlı idi. Tək millətin qarşılıqlı sevgi göstərilərindən, duyğularından yaxşı nə ola bilər!

30 oktyabrda da Qələbə gününə inamımız tam olaraq qalırdı: "Azərbaycan əsgəri Türk tarixində yeni bir səhifə açır. Uca Tanrım əsgərlərimizi qorusun. Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Həmin gün axşam Azərbaycan ordusu Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlının daha bir neçə kəndini də işğaldan azad etdi. Sadəcə, həmin gün Türkiyənin İzmir bölgəsindən gələn zəlzələ xəbəri və onlarla soydaşlarımızın həyatını itirməsi və yaralanması bizləri çox üzdü:

4 noyabrda Qələbə gününə bir addım da yaxınlaşmışdıq. Həmin gün Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başında dayananların Xankəndindən İrəvana qaçması təsadüfi deyildi: "Bir iki saat öncə separatçı rejimin sözdə rəhbərliyi İrəvana rədd oldular! Artıq İrəvandan separatçılığa davam edəcəklər imiş! Çox keçməz İrəvandan da rədd olacaqlar! Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!".

5 noyabr səhərini də Azərbaycan əsgərinə dualarımızla açaraq ümid edirdik ki, Şuşamıza, Xankəndimizə bir addım da yaxınlaşmışıq. Həmin gün yazırdıq ki: "Ali Baş Komandanın canlı çıxışından ötrü, Xalq çox darıxıb! Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!".

Savaş və "atəşkəs" arasında... Və Şuşa bizimdir!

olsun Fransa!". Yaxud da: "Azərbaycan Fransadakı səfirini geri çağırmalıdır!". Həmin gün axşam Qubadlı şəhərinin işğaldan azad olunması ilə sevincimizin həddi-hüdud yox idi: "Qubadlı şəhəri işğaldan azad olundu. Yaşasın Azərbaycan ordusu, Yaşasın Bütöv Azərbaycan!".

26 oktyabrda isə, bu dəfə ABŞ-ın təşəbbüsü ilə "atəşkəs" elan olundu: "26 oktyabr 08 00-dan 3-cü "atəşkəs" elan olundu. Bu dəfə ABŞ ortaya düşüb. Ümid edirik ki, 3-cü atəşkəs Şuşa və Xankəndinin işğaldan azad olunması ilə sonulanacaq. Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Bu ümidlə də daha sonra yazırdıq: "Uludan Ulu Tanrım! Azərbaycan səgərini müzəffər eyle! Şuşada qələbə bayrağımızı dalğalandırmağı nəsb eyle! Azərbaycanımızı bütöv eyle!". Həmin gün axşam yazırdıq: "Zəngilanın 4, Cəbrayılın 5, Qubadlının 7 kəndi və Qubadlı şəhəri işğaldan azad olunub. Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!".

27 oktyabr səhəri erkəndən yazırdıq: "Uludan Ulu Tanrım! Şəhidlərimizin qanı yerdə qalmasın. Şəhidlərimizin sayəsində üzümüz gülsün. Onların yeri hər iki dünyada

edirdi: "Ey Molla-Fars rejimi! Bil, bölgədə bir terror qruplaşması var: Ermənistan! Terrorçu Ermənistanı dəstəkləyənlərdən biri də siz Molla-fars rejimsiniz!". Yaxud da: "Əgər İran adlanan ölkənin Molla-Fars rejimi ocla oynamağa davam edəcəksə, oynadığı od onun özünü yandıracaq. Təbrizin bir yumruğu ilə sonu çatacaq! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Yaxud da: "Bu günə qədər Ermənistanla işğalçı, separatçı rejimə terrorist deməyib, indi Azərbaycan ordusunun işğaldan azad etdiyi bölgədə təfkiçi terrorçu qruplaşma axtaran ölkəyə İran deyilir! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Həmin gün Ermənistanın xaincəsinə Bərdə şəhərini raketlərlə vurmağı nəticəsində 20-dən çox dinc vətəndaşımız həlak oldu: "Bu gün erməni terrorçularını Bərdəmizi yene raketlərlə vurub. Dinc əhali arasında həlak olanlar (21) və yaralananlar var. Terrorçu Ermənistanı məhv etmək lazımdır! Erməni terrorizmi kökündən təmizlənməlidir!". Yaxud da: "Xankəndində bir nəfər də olsun erməni və yandaş terrorçu qalmamalıdır. Bərdənin qisası gecikməməlidir. Vur komandir, vur!". Həmin gün axşam təskinliyimiz Zəngilanın, Füzulinin, Cəbrayılın

"Türkiyəmizə çox keçmiş olsun! Allah qorusun!". Yaxud da: "Canım, Türkiyə! Hər zaman və əbədiyyən biriz! Sevincimiz də, kədərimizi də birdir!".

31 oktyabrda da tək dileyimiz Qələbə gününün yaxınlaşması və Azərbaycan əsgərinin əzminin davamı idi: "Uca Tanrım! Azərbaycan əsgərinə Şuşamızın işğaldan azad olunması mücadiləsində yar və yardımçı ol! Tezliklə üçrəngli Azərbaycan bayrağımızı Şuşada görməyimizi bizlərə nəsb et! Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!".

1 noyabrda Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlunun, daha sonra Binəli Yıldırımın Azərbaycana səfər etməsi təsadüfi deyildi. Bu onu göstərirdi ki, Azərbaycana mənəvi dəstək verən Türkiyə ən yüksək səviyyədə Qarabağın işğaldan azad olunmasına bizimlə eyni dərəcədə maraqlı və istəkdir. Bu arada Azərbaycanın cəbhədə uğurlu yürüşünün davamı üçün inanırıq ki, ümummilli məsələlərdə həsas və səbrli olmalıyıq: "Əgər söhbət Vətəndən, Milli Birlikdən, Azərbaycanımızın bütövlüyündən gedirsə, səbrli və təmkinli olmaq lazımdır. Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!".

2 noyabrda da eyni ümidləri daşıyaraq artıq Qələbənin bir addımlığında olmağımıza şübhə etməyirdik. Bunu, qəzet və saytlara verdiyimiz müsahibə və açıqlamalrda da ifadə edirdik. Həmin gün Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlının daha bir neçə kəndinin də işğaldan azad olunması inamımızı daha da artırırdı.

3 noyabrda isə yazırdıq ki, Şuşamızın tezliklə işğaldan azad olunmasını arzu etməyimiz təbii-dir. Ancaq onu da yaxşı bilirik ki, bu bir müharibədir: "Deyərlər ki: Ayrılıq nə qədər uzun çəkərsə, qovuşma bir o qədər şirin olar! Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Hər halda hamımız yaxşı anlayırıq ki, Şuşanın, Xankəndinin, Laçının işğaldan azad olunması hansı dərəcədə mübarizə və mücadilə tələb edirdi.

6 noyabrda isə Şuşadan gələn xəbərlərin duyğuları içində yazırdıq: "Şuşadan Təbrizə bir yol görünür O yol, Bizim yoldur! Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Çünki artıq Azərbaycan ordusunun Şuşanı işğaldan azad etməsi, belkə də edərək Şuşada təmizləmə işləri aparması an məsələsi idi.

7 noyabr sabahını Şuşamızdan gələcək xoş bir xəbər ümidilə açdıq. Həmin günün səhəri Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumat olduqca maraqlı idi: "Azərbaycan Ordusu Şuşa şəhərini atəşi tutmayıb". Bizcə, əslində nazirlik bunu demək istəmişdir ki, Şuşa şəhərində döyüşlər gətirdiyi və böyük ölçüdə Azərbaycan əsgərinin nəzarəti altında olduğu bir məqamda Azərbaycan Ordusunun uzaqdan onu atəşə tutmasına ehtiyac yoxdur. Həmin gün dövlət başçısı İlham Əliyev tərəfindən Zəngilan, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl, Xocavənd və Xocalıya aid daha 16 kəndin işğaldan azad edilməsi xəbəri bizləri böyük qələbəyə daha da yaxınlaşdırdı: "Kiçik görünən qələbələr böyük Qələbə gününü təməl daşlarıdır! Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Artıq Xocalıya aid iki kəndimizin də azad olunması Şuşaya Qələbə bayrağının sancılmasının an məsələsi olduğu şübhəsizdir: "Can Xocalıq". 8 noyabra böyük ümidlərlə gözü-müzü açdıq. Doğrudur, Quzey Azərbaycanımızın böyük bir qisminə yağışın, hətta belkə də döyüş cəbhəsində yağışla yanaşı, qarın yağması bizləri bir rahatsız etsə də, Qələbəyə inamımız tam idi: "102 il bundan öncə üçrəngli bayrağımızın bütün Azərbaycan-da dalğalanması həyəcanı var idi! Yenidən həmin həyəcanı yaşayırıq!". Çox keçmədən dövlət başçısı İlham Əliyev Şuşanın işğaldan azad olduğunu xalqa bəyan etdi! Göz yaşları içində yazdıq: "Şuşamız işğaldan azad olundu! Yaşasın Azərbaycan ordusu! Yaşasın Bütöv Azərbaycan!". Artıq Qələbə gününə çox az qalıb, çox az...